

Гунько Н.О

Gunko N.O

ВИЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ТА РОЗРОБЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

DETERMINATION OF INVESTMENT STRATEGY AND DEVELOPMENT OF INVESTMENT POLICY

Основними інструментами перспективного керування інвестиційною діяльністю підприємства, виступають інвестиційна стратегія та інвестиційна політика. Для забезпечення ефективного розвитку підприємства вони повинні узгоджуватися із загальною стратегією розвитку підприємства за цілями та етапами формування.

The basic instruments of perspective management of enterprise investment activity are investment strategy and investment policy. For providing of effective development of enterprise they must conform to general strategy of development for aims and forming stages.

Ключові слова: *інвестиції, інвестиційна стратегія, інвестиційна політика.*

Key words: *investment, investment strategy, investment policy.*

Вступ. Інвестиційна діяльність підприємства підпорядкована певній інвестиційній політиці, розробленій підприємством у складі його інвестиційної стратегії. Основною ціллю інвестиційної політики є забезпечення найефективніших шляхів розширення активів підприємства з позицій перспектив його розвитку й збільшення його ринкової вартості.

Постановка завдання. Спрямування інвестиційної політики залежить від інвестиційної стратегії та від загальної стратегії розвитку підприємства. Різні комбінування інвестиційної та загально корпоративної стратегії вимагає своєї спрямованості інвестиційної діяльності для ефективного функціонування.

Результати.

При виборі підприємством стратегії зростання найбільш доцільним буде вибір екстенсивної, екстенсивно-інтенсивної, інтенсивної, екстенсивно-прогресивної або прогресивної інвестиційної стратегії.

Стратегія зростання в поєднанні з:

1. Екстенсивною інвестиційною стратегією. Таке поєднання передбачає захоплення нових ринків збуту, розширення існуючого виробництва, покращення якості продукції, підвищення продуктивності праці. Підприємство може обрати дане поєднання стратегій у випадку, коли продукція підприємства користується попитом у споживачі, потужності дозволяють розширювати виробництво, відсутній дефіцит обігових коштів та інвестиційних ресурсів. Необхідні інвестиції вкладення у дослідження можливих ринків збуту та їх, аналіз, модернізацію технічного оснащення та технологій, покращення якості продукції, зниження ресурсомісткості, рекламу. Необхідне ефективне управління інвестиційними ресурсами, виявлення та залучення резервів власних інвестиційних ресурсів, розрахунок необхідних позикових та залучених інвестиційних ресурсів, вибір найефективніших схем фінансування. При освоєнні нових ринків необхідно оцінити ризики, які їм притаманні, оцінити можливі втрати та порівняти з доходністю по кожному напрямку діяльності, вибрати найефективніші шляхи мінімізації можливих ризиків.
2. Консервативно-інтенсивною інвестиційною стратегією передбачає інтенсифікацію та модернізацію виробництва з підтримкою потужностей. Дане поєднання обирають підприємства, попит на продукцію яких спадає, що призводить до дефіциту обігових коштів та інвестиційних ресурсів, тому підприємство обирає вихід на нові ринки або модернізацію виробництва за рахунок наявних ресурсів (трудових, виробничих і т.д). Необхідні інвестиційні

вкладення на розроблення нових видів продукції, перепрофілювання виробничого персоналу, модифікацію виробничого обладнання та технології виробництва. Потрібно проаналізувати фінансовий стан підприємства для виявлення можливих резервів інвестиційних ресурсів (продаж частини основних засобів та необоротних активів, зниження запасів, ліквідація збиткових цехів, зниження дебіторської заборгованості), пошук альтернативних шляхів тримання ресурсів для інвестиційної діяльності, визначення методу фінансування інвестиційної діяльності. Реально оцінити можливі ризики, основними з яких, є комерційний та виробничий.

3. Екстенсивно-інтенсивною стратегією інвестиційної діяльності передбачає розширення виробництва з його інтенсифікацією та модернізацією. Підприємства, які обирають дану стратегію мають дефіцит устаткування та кваліфікованих кадрів, проте мають значні обігові та інвестиційні кошти. Для ефективної діяльності підприємству необхідно вкладати кошти в модернізацію або оновлення основного та допоміжного устаткування, розвиток трудових ресурсів, впровадження у виробництво нових товарів, підвищення якості існуючих товарів, вивчення ринку збуту та попиту на продукцію. Необхідне комплексне вивчення асортименту продукції, яка виробляється, виявлення збиткові виробів та виведення їх із виробництва, заміна застарілих технологій та обладнання для утримання лідируючих позицій на ринку. Така стратегія потребує постійних інвестицій, тому потрібен жорсткий контроль за використанням інвестиційних ресурсів та при необхідності залучення позикових коштів. Підприємства з таким поєднанням стратегій є дуже привабливими для інвесторів, тому можуть отримати кредити на пільгових умовах. На всіх стадіях розробки та реалізації інвестиційних програм необхідний контроль за ризиками та швидке реагування на них.

4. Консервативно-прогресивною інвестиційною стратегією передбачає підтримку потужностей з оновленням продукції. Для підприємств з такою стратегією характерні дефіцит устаткування, дефіцит обігових коштів, наявність попиту на їх, продукцію та наявність кваліфікованого персоналу. Для зростання необхідно постійно оновлювати асортимент. Для покращення фінансових показників діяльності потрібні інвестиції в оновлення та модернізацію виробничих фондів, оновлення та впровадження нових видів продукції, зниження ресурсомісткості виробництва, постійний контроль за збутом продукції та смаками споживачів. Такі підприємства активно використовують лізинг, як метод фінансування інвестиційної діяльності, це негативно позначається на їх фінансовому стані. Жорсткою повинна бути політика управління інвестиційними ресурсами, щоб підприємства не зазнало ще більшої кризи. Великий комерційний ризик.
5. Інтенсивною стратегією передбачає інтенсифікацію та модернізацію виробництва. Для зростання таким підприємствам потрібно постійно оновлювати асортимент, покращувати якість, підвищувати продуктивність праці, поліпшувати технології виробництва, повністю використовувати потужності, оновлювати устаткування та знижувати собівартість продукції. Саме тому пріоритетними напрямками інвестиційної політики будуть: вивчення ринку та виявлення незайнятих сегментів, розробка нових видів продукції, модернізація виробничих фондів, використання ресурсозберігаючих та маловідходних технологій виробництва, використання новітніх технологій виробництва, підвищення продуктивності праці, контроль за якістю продукції. Найчастіше використовують лізинг, амортизаційні та бюджетні засоби для фінансування інвестиційної діяльності, дуже рідко кредити та позики. Найбільший ризик – виробничий.

Вибір стратегії підтримки (стабілізації) повинен супроводжуватися вибором консервативної, консервативно-інтенсивної, екстенсивно-інтенсивної або консервативно-прогресивної інвестиційної стратегії.

Стратегії підтримки (стабілізації) у поєднанні з:

1. Консервативною інвестиційною стратегією передбачає підтримку потужностей. Для підтримання своєї позиції підприємствам із таким поєднанням інвестиційної та загальної стратегій потрібно інвестувати кошти в ремонт, модифікацію, модернізацію обладнання, підвищення кваліфікації виробничого персоналу, використання новітніх технологій виробництва, поліпшення якості продукції, модифікацію продукції при використанні наявних потужностей, освоєння нових ринків збуту. Необхідне постійне відстеження попиту та смаків споживачів, швидке реагування на зміни, підприємство повинне використовувати гнучку цінову політику. Потрібен контроль за дотриманням політики формування інвестиційних ресурсів, розподілом інвестиційних ресурсів підприємства та ефективна політика керування прибутком.
2. Консервативно-інтенсивною стратегією передбачає інтенсифікацію та модернізацію виробництва з підтримкою потужностей. Для ефективного проведення процесу стабілізації таким підприємствам необхідно оновлювати продукцію, проводити модернізацію та модифікацію існуючого обладнання, знаходити нові ринки збуту, вивчати смаки споживачів, робити моніторинг конкурентів, замінювати застарілі технології на нові, проводити політику ресурсозбереження, знаходити доцільніші шляхи придбання сировини, покращувати якість продукції, надавати додаткові послуги споживачам. Підприємства активно використовують лізинг, як метод фінансування інвестиційної діяльності, це негативно позначається на їх фінансовому стані. Така стратегія потребує постійних інвестицій, тому потрібен жорсткий контроль

за використанням інвестиційних ресурсів та при необхідності залучення позикових коштів. Реально оцінити можливі ризики, основними з яких, є комерційний та виробничий.

3. Екстенсивно-інтенсивною інвестиційною стратегією передбачає розширення виробництва з його інтенсифікацією та модернізацією. З метою захист частки ринку та підтримання виробничого потенціалу підприємства направляють інвестиційні ресурси на вивчення ринку та попиту на продукцію, рекламу, розробку нових виробів, оновлення виробничого устаткування, покращення асортименту продукції, введення нових технологій виробництва, які дозволять знизити собівартість продукції. Необхідний жорсткий контроль за політикою управління інвестиційними ресурсами, оскільки довгострокове відволікання капіталу підприємства в інвестування може призвести до зниження платоспроможності, а надмірне залучення позикового капіталу – до зниження рівня фінансової стійкості підприємства та втрати його позиції на ринку. Необхідне швидке реагування на зміну ситуації на ринку. Основним ризиком є виробничий.
4. Консервативно-прогресивною інвестиційною стратегією передбачає підтримку потужностей з оновленням продукції. Підприємствам, які обрали таке поєднання стратегій, для підтримки своїх позицій необхідно звернути увагу на дефіцит обігових коштів та необхідного обладнання. Інвестиційні ресурси такі підприємства повинні направляти на покращення асортименту, вдосконалення існуючих продуктів, оновлення технологій виробництва, модернізацію машин та устаткування, покращення роботи відділу маркетингу, рекламу. Потрібен контроль за розподілом прибутку, направленням фінансових коштів у розвиток різних видів діяльності та ефективним використанням інвестиційних ресурсів підприємства. Підприємствам із такою інвестиційною стратегією

бажано використовувати лізинг та змішаний метод фінансування їх, інвестиційної діяльності.

Стратегія реструктуризації у поєднанні з:

1. Інтенсивною інвестиційною стратегією передбачає інтенсифікацію та модернізацію виробництва. Основними напрямками діяльності підприємства з таким поєднанням стратегій є: комплексний аналіз асортименту продукції та показників збуту, виявлення неконкурентоспроможних збиткових товарів та виведення їх із виробництва, покращення прибуткової продукції, підвищення її якості, зниження витрат шляхом уведення нових технологій, пошуку нових постачальників ресурсів, надання додаткових послуг споживачам, розробка нових конкурентоспроможних товарів та ведення їх у виробництво, модернізацію та оновлення виробничих фондів підприємства, перепрофілювання виробничого персоналу на вироблення нових видів продукції, пошук ефективних шляхів фінансування інвестиційних проектів.
2. Консервативно-прогресивною інвестиційною стратегією передбачає підтримку потужностей з виробництвом нової продукції. Напрямами діяльності таких підприємств є: виявлення збиткових та нерентабельних виробів та виведення їх із виробництва, можливе скорочення маркетингових витрат та направлена вивільнених коштів на інвестування, розроблення нових виробів, введення прогресивних технологій, покращення якості продукції, комплексне вивчення можливих ринків збуту нових видів продуктів, оновлення обладнання для виробництва цих продуктів або модернізацію існуючого, вибір оптимальних схем фінансування інвестиційної діяльності. Виявлення можливих ризиків притаманних для нового сегмента ринку та виду діяльності, розробка методів мінімізації їх впливу.

3. Прогресивною інвестиційною стратегією передбачає виробництво нової продукції. Підприємства обирають таку стратегію при дефіциті попиту на продукцію та наявності обігових та інвестиційних коштів, обладнання та кваліфікованих працівників. Пріоритетними напрямками політики для таких підприємств є: виявлення збиткових виробів та виведення їх із виробництва, вивчення ринків, та розробка нових продуктів, освоєння нових видів діяльності, перепрофілювання діяльності підприємства під нові види продукції або діяльності, оновлення виробничих фондів, використання ресурсозберігаючих новітніх технологій виробництва, перепрофілювання працівників, реклама. Потрібен контроль за розподілом прибутку, направленням фінансових коштів у розвиток різних видів діяльності та ефективним використанням інвестиційних ресурсів підприємства. Основними ризиками є комерційний та виробничий.
4. Позиковою та позичковою стратегіями передбачає залучення позикових коштів та отримання прибутку від фінансових інвестицій відповідно. Стратегія реструктуризації потребує найбільше фінансових вкладень, оскільки відбувається повне або часткове перепрофілювання діяльності підприємства на виробництво нових продуктів або освоєння нових видів діяльності, саме тому підприємства використовують позикові та залучені джерела фінансування своєї інвестиційної діяльності. Пріоритетними напрямками інвестиційної політики для таких підприємств буде ефективне використання залучених та позикових коштів у діяльності, вибір оптимального співвідношення власних та залучених ресурсів, оцінка можливих фінансових та виробничих ризиків та знаходження методів їх, мінімізації, розробка оптимального портфеля фінансових інвестицій та інвестиційних проектів.

Стратегія скорочення діяльності не передбачає інвестування, тому інвестиційна політика та інвестиційна стратегія для таких підприємств не розробляється. Пріоритетними напрямками діяльності для підприємств, які обрали стратегію скорочення буде: поступове скорочення виробництва та виведення збиткових та малоприбуткових виробів, вивільнення активів із процесу виробництва, скорочення чисельності працівників, можлива часткова модернізація обладнання.

Стратегія ліквідації не передбачає інвестування, оскільки відбувається повне припинення діяльності підприємства. Пріоритетними напрямками діяльності будуть: проведення аудиту, виявлення дебіторів та кредиторів, повне зупинення виробництва, реалізація виробничих фондів та запасів.

Стратегії підприємств можуть комбінуватися й іншими способами, вище були розглянуті найтипівіші комбінації стратегій.

Висновки. Отже, при плануванні інвестиційної стратегії та інвестиційної політики, необхідно враховувати не лише виробничо-технологічний, ресурсний, інституціональний, нормативно-правовий, інфраструктурний потенціали, ділову активність, репутацію, стадію життєвого циклу, а й спрямування загальної стратегії розвитку підприємства.

Список використаної літератури:

1. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс. – К.: Эльга-Н, Ника-Центр, 2001.- 448 ст.
2. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник. – К. Центр навчальної літератури, 2004. – 376 с.
3. Федоренко В.Г., Гойко А.Ф. Инвестознаводство: Підручник / За ред. В.Г. Федоренка. – К.:МАУП, 2000.
4. Шевчук В.Я., Рогожин П.С. Основи інвестиційної діяльності. – К.: Генеза, 1997.